

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
seena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

„Schützenfest“ na Dunaji.

Dunaj ima zopet veliko svečanost, povabil
e strelce cele države na veliko streljanje.
Mnogo se bo streljalo, še več pa piva spilo.
Cela slovesnost je podobna, kakor bi bila nem-
ška demonstracija. Ker je nastopilo minister-
stvo Taaffejevo, ki obeta vsem narodom enake
pravice, ter ne priznava nemške hegemonije v
Avstriji, izmislili so si centralisti to demon-
stracijo, s katero hočejo cesarju dokazati, da
le Nemci državo po konci držé, ker so naj-
boljši strelci. Že pri sprevedu se je to poka-
zalo. Ko so strelci iz Pemskega memo marši-
rali, vskliknil je nekdo: „Böhmen hoch!“ Strelci
pa, večidel nemški Pemci, so odgovorili:
„deutsch hoch!“ in dunajsko ljudstvo je potem
vpilo: „Deutschböhmen hoch!“ Čehov tedaj
ne marajo videti med strelci, kakor je že „W.
Tagblatt“ pisal: „um Čechen ist keine Nach-
frage.“ Avstrijski Slovani se svečanosti niso
udeležili; Poljakov, Čehov, Slovencev, Dalma-
tincev ni skoraj nič prišlo. Iz Ljubljane jih je
šlo sicer kakih 20, pa niso Slovenci, ampak
nemškutarji. Iz Dalmacije je prišlo nekaj La-
hov, ki so zavezniški nemško-liberalcev, da bi
jim ti zopet Dalmacijo v pest dali. Pozdravili
so jih z „evviva“, tedaj čudni Dalmatinci taki,
ki ne umejo dalmatinskega, ali bolje hrvatsko-
srbskega jezika.

Pripetila pa se je aranžerjem ta nesreča,
da, čeravno so hoteli celi svečanosti nemšku-
tarsk pečat utisniti, se jim to ni prav dobro
posrečilo, kajti Tirolci, kateri za liberalizem in
nemškutarijo ne marajo, prekosili so vse druge
dežele po svojem številu, po nošah in po im-

pozantnem korakanji. Vsi dunajski listi so v
tem edini, da brez teh 1500 Tirolcev ne bi
bilo nič posebnega pri celi svečanosti; in ven-
dar so te Tirolce vedno zaničevali kot „klerik-
kalce“, kot „neumne tepce“ itd. Tako se du-
najski judovski listi sami po zobeh bijejo.

Kedar bo streljanje, vemo, da bodo „kle-
rikalni“ Tirolci najboljše streljali; kedar pride
pa čas za piti in za govoriti, tistokrat bodo
pa gotovo Dunajčani in nemški Pemci zvonec
nosili in svoje nemštvo povdarjali; vsaka tretja
beseda bo gotovo „deutsch“.

Mi privoščimo vsakemu svoje veselje, ven-
dar se bojimo, da je to bolj demonstracija,
kakor veselica, in menimo, da se na tak na-
čin ne bo polajšala sprava med narodi. Za
avstrijsko svečanost tega streljanja ne
moremo spoznati, ker drugače bi bil odbor
moral skrbeti, da bi se udeležili tudi avstrij-
ski Slovani, glavna moč države. Če je pa
svečanost nemško-narodna, potem ne vemo,
kaj imajo Rumunci, kaj Lah iz Dalmacije in
Verone zraven opraviti.

Cesar se za celo stvar le malo briga, kajti
kakor „Politik“ piše, bil je tri ure v obrtni-
ški razstavi, ki je ravno zdaj na Dunaji, na
strelišče pa do zdaj še ni prišel, in se tudi
ne vé, kdaj pride.

Za Slované taka reč ni, ker Slovan se
briga bolj za poljedelstvo, ko za lov in stre-
ljanje. Slovan išče svoje veselje v godbi in
petju; Nemec pa je bil od nekdanj raje lovec,
ta „schützenfest“ je prav nemška svečanost, za
ktero se mi malo brigamo.

Govor gosp. Kluna

o odkupu duhovenske bira v deželnem zboru.

(Konec.)

Poročilo deželnega odbora in upravnega
odseka dalje trdi, da so le manjše občine opo-
rekale odvezi duhovenske bira, večje in ime-
nitnejše pa so se izrekle za odpravo bira.
Gospoda moja! V parlamentarnem življenji
velja načelo večine; Vi sami včasih sklepate
veljavno z enim samim glasom večine. Kako
da bi ravno v tem primerljivi to pravilo ne
veljalo? Zakaj naj bi 22 občin, ki želé odvezo,
bolj prav imelo kakor njih 126, ki so zoper
odvezo? Razun tega vemo, da so nekatere iz-
med njih, ki so prej priporočale odvezo, med
tem že spremenile svoje mnenje, in da bi je
gotovo tudi marsiktere druge ne bile želele,
ko bi bile vedele, da bodo morale odveznino
plačati. Ose so marveč mislile, da se bode
bira odpravila, ne da bi jim je bilo treba od-
kupovati, kakor se je na pr. zgodilo z uč-
teljsko biro. Ako je g. poslanec Gariboldi re-
kel, da omenjenih 22 občin po številu obsega
več prebivalcev, kakor drugih 126, tudi ta
izgovor ne more veljati, in Vas moram z Va-
šimi lastnimi besedami zavrniti. Vzemite šta-
tistiko v roke, pa tega še treba ni, ker toliko
štatske menda že vsi znamo, in prepričali se
boste, da Vi, gospodje na uni strani, zastopate
40.000 ali gotovo ne več kakor 60.000 pre-
bivalcev, mi na ti strani pa, akoravno smo
v manjšini, zastopamo 400.000 ljudi. Ako naj
toraj pri bira obvelja želja 22 občin zato, ker
one zastopajo večino prebivalstva, potem bo-
dite dosledni in se umaknite nam ter naj ob-

Pijanec.

Našim ljudem podomačil Vilinski.

13. Stiska.

(Dalje.)

Barbka, delavčeva hčerka, je bila prva v
šoli, tako pridno in rada se je učila. Janček
se je pa doma učil, ker ni mogel v šolo: doma
je bilo toliko dela, da je moral pogosto očetu
pri delu pomagati. Rad bi se bil kaj trdnjega
naučil, postavim, kakega rokodelstva, pa se ni
mogel. Oče so bili slabi in bolehn, da večkrat
po cele dni niso prišli za delo. Tedaj jih je
moral pa sin namestovati in krepko na roke
popljunati, da so za silo se preživeli. Katinka
je gospodinjstvo prav dobro vodila. Majhno je
bilo gospodinjstvo, majhno; pa je bilo tudi vse
tako storjeno in opravljeno, da bolje ni moglo
biti. Zdaj še le se je videlo, ko nič imeli niso,
kako dobro je znala ravnati gospodarstvo. Delala
je neutrujeno, podnevi in ponoči in
ker je bila v vseh stvareh zanesljiva, imela
je dosti šivanja in pranja. Njena mati ji je
kterikrat poslala po dobri prijateljici kaj denarja,
pa tako, da Janko za to ni vedel. Le tako ji

je bilo mogoče, da mu je britko osodo zlaže-
vala, da prav za prav še sam ni vedel, od
kodi mu pride toliko poboljška. Svojo grdo
navado je bil Janko nekaj opustil, pa vendar
je moral še vsak dan za delom izpiti kozarec
kake žgane pijače. Katinka tega ni rada videla
in večkrat mu je ljubeznjivo rekla, naj pusti
to pekleno pijačo. Ali on je vselej odgovoril:
„Če zjutraj ne popijem svoj kozarec žganja,
nisem cel dan za nič, še delati ne morem;
žganje me pa tako lepo ogreje in okrepi. Žga-
nje me še po koncu drži, ko bi ga ne imel,
davno bil bi že pod zemljo.“

Dragi bralec, vedi, tako govore pijanci,
ker mislijo, da jih žganje okrepi in očvrsti,
pa to ni res. Za veliko ljudi je žganje pravi
strup: kri razgreje, sok v človeku pokvari,
pokvari slaj, da jed nič prav ne tekne, ves
želodec se ožge in spridi. Zato pijanci tako
malo jedo, ker jim ne diši, zato jim nobena
jed ni prav narejena in skuhana, ali je pre-
malo osoljena ali preveč, ali je prežarkata ali
preplitka, prehladna ali prevročna, zmeraj ji
kaj manjka. To dela žganje, če je naravno,
dobro; kaj dela pa še le tisto žganje, ki

ga mešajo, zalivajo in mu pridevajo vsa-
kovrstno grdobijo. Nekteri devajo v žganje —
nečem praviti; rečem pa, da — najgrje stvari,
nekteri živalske obrabljin. Krčmarji in žga-
njarji se za to nič ne menijo, da s svojo pi-
jačo ljudi pogubljajo in nesrečne delajo na
duši in na telesu. Njim je samo za dobiček,
gledajo samo na to, kako bi z nesrečo drugih
obogateli. Kdo bi hotel izpiti žlico strupa?
Vsakdo bi dejal, moje življenje, moje zdravje,
hvala Bogu, mi je ljubše in dražje, ko vse na
svetu; ali ker je strup v žganji prikrit, se ga
noben pijanec ne boji; pije ga vsakdo v slast,
da je na zadnje ves vrtoglavl in topoumen.

Seveda, pijanec ne verjame, da je žganje
strupeno, ker ga pije že veliko let, pri tem
pa ne vidi, da se je ostrupil. Res je, da ni
precej ostrupljen, kakor bi mignil, ostruplja se
pa, sicer počasi, polagoma, po malem, toda
gotovo. Kaj še nisi nobenkrat videl na cesti,
ali pa v bolnišnici, drhtavca, človeka ki se
ves trese, ki ima oči krvave in krmežljave, ki
se opoteka, da trdno še stopiti ne more, še
trezen ne, ki ne more težko delati, ker ga
je moč v rokah zapustila? Vidiš, dragi moj,

velja naše mnenje, ker tudi mi zastopamo ogromno večino prebivalcev kranjskih!

Ako poročilo na dalje pravi, da se pri splošnih vravnah ne sme ozirati na mišljenje posameznih dostikrat „malo razumnih“ ljudi — „beschränkt“ stoji v poročilu —, in da so občine le zato oporekale nameravani odvezi bire, ker so od duhovnikov odvisne in premalo samostojne, se moram v imenu kmečkih prebivalcev, katere tukaj zastopam, zahvaliti za prelepo spričevalo pišle razumnosti, ki ga jim poročilo deželnega odbora daje, in za natolcevanje, katerega pa ne morete potrditi z nobenim dokazom. Po Vaši misli naj povsod velja znana prislovica: „Kmet molči — in plačuj!“

Da bi bila odveza bire na škodo tudi duhovnikom, to je prejemovalcem, in da bi bilo zlasti zdaj, ko se od vseh strani priznava potreba zboljšanja duhovenskih plač, jako čudno, te plače pri nas zmanjševati, nočem obširneje dokazovati, da ne boste mislili, da govorim kot Cicer pro domo sua. Dveh reči pa moram vendar le omeniti. Prvič ne smem molčati o natolcevanji, katero poročilo odborovo duhovnikom podtika. Pravi namreč, da so duhovni dostikrat več zahtevali, kakor jim je šlo, biro pobirali tudi pri slabi letini, ko so morali ljudje žito drago kupovati, in da se jim ljudje, ki so odvisni in premalo samostojni, niso mogli ustavljati. To je neopravičeno sumničenje cellega stanu, češ, da duhovni pri pobiranju bire ljudstvo oderajo. Rekel sem že, da ljudje dobro vedo, koliko imajo bire dajati, in koliko sme duhoven od njih tirjati. Ako mu pa pri dobri letini, za katero je z njimi vred Božjega blagoslova prosil, nekoliko boljše mero dajejo, ali imate pač vzrok ga zaradi tega zavidati? Ako je pa letina slaba, duhoven s farman vred trpi in je zadovoljen s tem, kar dobi, in ljudje sami pravijo, da se pri taki priliki laglje iz domačimi gospodi poravnajo, ki jih radovoljno čakajo, kakor pa z davkarsko gospo, ki brez usmiljenja zastanke iztirjuje in rubi. Že l. 1875 je g. Kramarič duhovnom dal prelepo spričevalo, da niso kakor grajščaki, ki so pri pobiranju desetine prišli ter vrata razbili in si jo sami vzeli. Poročilo deželnega odbora pa si duhovnika menda misli kakor kakšnega trdosrčnega advokata, ki svoj ekspanzar (račun) brez milosti tirja, ter ne gleda na to, ali mora zadnja krava iz hleva, ali poslednje zrnice iz

žitnice. Ako je pa kje kaka izjema, katere se pa v nobenem stanu ne manjka, po njej vendar ne smete soditi in obrekovati cellega stanu.

Drugič se moram v imenu svojih duhovnih tovarišev zahvaliti za skrb, s katero se poročilo deželnega odbora poteguje za čast duhovnikov. To vsakemu tem bolje dé, ker se je doslej v liberalnih krogih za to čast malo kdo brigal, in bi bili najraje videli, da bi bil duhoven od vseh zaniževan in psovan. Zato je pa med liberalnim svetom vsakdo tem več veljal, čem bolj je čez duhovnike zabavljaj.

Pobiranje bire, pravi poročilo, je sitno, in težavno, duhoven ima potov, tožb, in bo bolj spoštovan, ako mu ne bo treba pri farmanih iskati dohodkov. Ako Vam je res le za čast duhovnikov mar, naredite, da bodo morali drugi n. pr. občinski predstojniki ali cekmojštri za pobiranje bire skrbeti, kakor je v nekaterih krajih v navadi. Sicer pa se duhovnu pobiranje bire ne zdi tolikanj sitno, težavno in sramotno, kakor si Vi mislite. Duhoven ne pride kot berač v hišo, ampak kot delavec, ki je plačila vreden. To ljudje dobro vedo, zato se ga v hišo veselijo, dan bire je zanje prazničen dan, oni posnažijo hišo, se praznično oblečejo in duhovna z veseljem obrazom pričakujejo. G. Gariboldi je sicer rekel, da se potem ne sme soditi, da bi ljudje radi dajali biro, ker dostikrat človek v svojem življenju pride v slučaj reči: „es macht mir Vergnügen“ — veseli me — med tem, ko to nikakor ni resnično. Toda taka hinavščina, gospoda moja, je le prednost oljkanih stanov, pri našem kmetu pa je ne smemo iskati, on govori brez zvijačnosti kakor v srcu misli; in če kje najdete koga, ki ravna, kakor je g. Gariboldi rekel, to ni že več priprost kmet, ampak človek, ki se je navzel liberalnega duha. Ako pa morebiti par ljudi liberalnega kopita, ki ne marajo ne za cerkev ne za duhovna, ne za vero, pri pobiranju z nevoljo sprejme duhovnika, ga postrani ali srpo pogleduje in mu kako debelo ali zbadljivo zarobi, ga pa tem bolj tolaži in veseli ter obilno odškoduje za vse to vdanost zvestoba in prisrčnost, s katero ga ogromna večina drugih sprejema.

Res je laglje s pobotnico v blagajnico po denar hoditi, kakor biro pobirati, ali povem vam, da bodo duhovni rajši hodili od hiše do hiše, ter pri svojih farmanih iskali bornega živeža, kakor da bi se dali vkovati v verige,

v katere bi jih bili nasprotniki vere in cerkve radi vklenili.

Ko je v zadnjem deželnem zboru naš deželni odbor dobil nalog, da naj odkupnine bire ne izpusti spred oči, se je ob enem izreklo, da naj se ozira pri tem tudi na vravnanje kongruie, ki je s tem v zvezi. Ostanite toraj pri svojem sklepu, dokler državni zbor kongruie ne vravna, kar se bo morebiti že na jesen zgodilo. Tedaj se bo pokazalo, je li potrebno odvezati biro ali ne. Počakajte toraj detelje, in ne sklepajte prej postave, katero bi bilo treba potem morebiti zopet spreminjati.

To so glavni vzroki, da ne morem priporočati pričujočega postavnega načrta, ampak Vas moram marveč prositi, da ga ne sprejmete. Ako bi se pa ta postava vendar le sklenila, potem bi našemu ljudstvu ne ostalo drugzga, kakor obrniti se do slavne deželne vlade s prošnjo, da naj je ne priporoča v najvišje potrjenje, in to tem bolj, ker niste hoteli pri pretresovanju tega načrta zaslišati merodajnega faktorja, visokočastitega kneza in škofa, da bi bil pojasnil cerkveno stališče pri tej postavi. Iz omenjenih vzrokov Vam toraj toplo priporočam, da sprejmete nasvet g. Detelje, in da preko te postave prestopite na dnevni red. (Ploskanje in živahna pohvala na levi strani in med poslušalci.)

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 21. julija.

Poljski judje hočejo Nemci biti, in judje v Brodu hočejo le nemške šole imeti, kar jim je državno sodišče tudi priznalo. Poljaki so se pa maščevali s tem, da so sklenili, da se v učiteljsko pripravnico samo krščeni kandidati sprejemati smejo. To jude peče, pa bodo že še čutili, kaj se pravi, v deželi in od dežele živeti, pa tisto deželo zaničevati in delati nemško propagando.

Češko mesto **Šlan** je tudi sklenilo, da ne sprejme nobenega juda več kot občana, ker judje z nemškutarji vlečejo. Dobro!

Tirolski deželni zbor je izrekel pred svojim razhodom zaupnico grofu Hohenwartu.

Vnanje države.

Po pregovoru „schöne seelen finden sich“, hoče zdaj **Nemčija** Turkom na noge po-

ta človek je ostrupljen se žganjem in ta počasni strup je gorji ko hitri strup, kajti hitri strup človeka prec umori, da mu ni treba, da bi se dolgo mučil in zvičal; kdor si pa zaudaja se žganjem, ta se dolgo muči in trpi, pogosto po več let, vlačijo se kakor mrhovina, sebi in drugim preseda, sramoti svojo družino in kolne celi svet. Kako je to? Čuj! Od znotraj ga ujeda strup, ga peče v grlu in želodcu mu zaide v mozeg, da ga zvodeni; pomoči nima nobene od nikoder; hudo mu je, ker vidi, da vene kakor cvet, v katerega se je črv naselil, ki glaje in grize, dokler cvet ne uvene in strohni. In kar je največja nesreča, je to, da pijanci tega ne verjamejo poprej, dokler sami ne poskušajo, in prenašajo nasledke, ko je velikrat že prepozno za zdaj in za vselej. Ti nesrečni bedaki — pa te nesreče so si prav sami krivi — ti nespametniki mislijo, da jih žganje res krepi in moč daje, ker jih malo ogreje, na to pa ne pomislijo, da poslej še bolj oslabe, da je z njimi kakor se staro kljuso, ki teči ne more: če voznik vdari, steče pač za malo korakov, ali pri tem še bolj oslabi. Zatorej je

laž to in še prav debela, da žganje človeku moč daje, in pijanec se s tem zelo moti in vara.

Taka je bila tudi z našim Jankom. Nikoli se mu ni moglo iz glave izbiti, da „žganje krepi“, pa je dan na dan to žgalovino pil in naposled se je te pijače tako privadil, da ni bil za nobeno delo, če je ni imel. Ščasoma je bilo žganja zmeraj več treba in zmeraj hujšega in bolj pekočega; pa zakaj? „da kaj srca dobi“, je dejal. Gospodar, pri katerem je delal, ga je večkrat nagovarjal in tudi bolj pametni delavci so mu dejali, naj se varuje žganja, ali ker je bilo vse zabavljivo po domače povedano, ker je bilo vse bob ob steno, so ga pustili in mislili, da ni mogoče, da bi ga spravili na pravo pot in da je škoda za besede. Janko je pil, ko je šel na delo; pogosto je prišel pozno domu, pa še dobro, če je bil samo pijan. Drugikrat je kje obležal kakor vrženo prase, da so ga domu vlekli kakor praseta. Če je pa sam domu prilomastil in priplaval, ga je bilo pa grdo pogledati, tak je bil: ves povaljan, se strgano suknjo in blatnasto, ki mu jo je

bila Katinka kupila s tistim, kar je sebi pritrkala. Enkrat je bil domu prišel ves okrvavljen in s pobito glavo, ker se je bil z nekim pretepal. Drugikrat so ga dali pod zapah, na prične počivat, ker se je bil kregati začel in okna pobil, ali kali; in ko je osem dni v zaporu odsedel, je lezel domu kakor sosedov kodrež, kader ga ni čakalo nič dobrega. To je bil tudi vzrok, da se z njim ni hotel nobeden več pečati, še taki ljudje ne, ki sami niso bili nič kaj prida. Doma je šlo spet vse nazaj, zlasti odkar je bila stara zakupnica pomoč odtegnila, kajti slišala je bila, kako Janko nerodno ravna. S tem je htela svojo hčer prisiliti, naj pijanca grdega popusti, pa k materi pride, če ne, od nje več podpore ne dobi. Janko se je zdaj jel družiti z najgrjimi pijanci po žganjepivnicah in zabajal v najbolj razupite krčme in žganjarske beznice. Zmerom bolj je bil brezbožen in razuzdan, pravi hudobnež in tepec je bil, vsak se ga je vstrašil.

(Dalje prih.)

magati. Poslali bodo Nemci v Carigrad nemške uradnike, da bodo državni voz in državne finance v rednem tiru držali; za turško armado pa hočejo poslati mnogo nemških oficirjev, da bodo vojsko na novo uredili. „N. fr. Presse“ in drugi turški listi se že veselijo, da bo zdaj Turčija pod nemškim pokroviteljstvom ugnala Slované in potlačila jih vnovič pod svojo oblast. To zna lepo vreme biti, — če dež ne pojde!

Cela turška mešanica je še pri starem. Na sklepe berlinske konference se sultan ne ozira, velevlasti pa tudi nič ne storijo, da bi se ti sklepi dejansko izvršili. Čemu so neki imeli tisto konferenco?

Grki so žalostni, ker zmirom bolj spoznavajo, da so francoske in angleške simpatije za helenizem le platonične, in da bodo nazadnje vendar le sami morali za orožje prijeti, ako bodo hoteli od Turka kaj dobiti. Stokrat jim je že žal, da niso tačas udarili, ko Rusi in Srbi.

Črnogorci so tudi pri slabi volji. Sultan jim ne odstopi, kar bi moral vsled berlinske pogodbe, zdaj so pa še Albanci eno črnogorsko stražo napadli, in deset Črnogorcev pobili. Koga hoče knez odgovornega narediti, če je pa v Turčiji tak nered, da vlada svojih podložnih ne more brzdati, in da Albanci počno, kar hočejo? Ali je taka država kakor turška vredna, da živi?

V **Ameriki** se pripravljajo na veliko volilno borbo, na volitev predsednika republike. Nasproti si stojita dve stranki: ena republikańska, ki ima na jeziku svobodo, pa misli le na centralizem, na niveliranje in tlačenje vseh samostojnih elementov; druga je demokratska, ki hoče braniti pravice posameznih dežel, ki hoče avtonomijo ali samoupravo, ter svetuje, naj bi se bolj vladalo po praktičnih izkušnjah, ko po liberalnih frazah in nazorih, naj bi se bolje gospodarilo, naj bi se službe ne oddajale samo takim, ki so vneti za liberalizem, ampak takim, ki so najbolj sposobni. Že iz rečenega se lahko spozna, da republikanci niso nič drugega, ko naši centralisti ali „ustavoverci“, demokrati pa so naši federalisti ali naša desnica v državnem zboru. Teda imajo v severo-amerikanskih državah isto borbo, kakor mi v Avstriji. Republikanci ali „ustavaki“ hočejo voliti Garfielda za prezidenta, demokrati pa generala Hancocka. Delajo se že velike stave, kdo bo zmagal, najraje stavijo ljudje na Hancocka.

Izvirni dopisi.

Z Ljubljane 20. julija. (Bolgarija se vnovič dviga.) Jako zanimiva so najnovejša poročila iz Bolgarije. Vse se pripravlja na novo vojsko zoper krutega Turka; 120.000 mož je pod orožjem, ter so s strelivom dobro preskrbljeni; živeža jim ne bo zmanjkalo, ker imajo letos Bolgari izredno dobro letino.

Da stanje v nekdanji Turčiji ne bo tako ostalo, kakor je določila modrost diplomatov v Berlinu, da Bolgari ne bodo zadovoljni s tem, da je samo en del naroda v severni Bolgariji svoboden, drugi del v Rumeliji na pol svoboden, tretji del v Macedoniji pa v sužnosti kakor prej; da Grki ne bodo hoteli videti svojih rojakov pod turško oblastjo, — to smo pač vedeli in nikdar dvomili nad tem, da bodo stvari še dalje dozorele, ter da bo trohljivo drevo turške države v Evropi slednjič na tla telebilo; vendar nismo mislili, da se bo to tako hitro zgodilo, mislili smo, da se bo sedanji red vsaj nekaj let ohranil. Kakor zdaj podoba

kaže, bomo morda pa še letos videli razpad Turčije. Povod k temu dajejo Grki. Oni se niso hoteli vdeležiti vojske s Turki, ter so več zaupali obljubam angleške Disraelijeve vlade, ktera je v svoji skrbi za Turčina hotela ga obvarovati še tega sovražnika, ter obetala Grkom pridobitev na mirni poti, da si na berolinskem kongresu ni za nje nič storila. Po dolgih razgovorih in brezuspešnem pogajanju so Grki slednjič spoznali, da so se opekli in da ne bodo z lepa nič dobili. Zdaj so začeli misliti in diplomatizirati in pripravljati se ob enem za vojsko. Grški kralj je potoval v Pariz in London, in prosil pomoči za Grško; obljubili so mu vsaj moralno pomoč. Ne ve se še, ali bo Francoska res pomagala Grkom, akobi bili tepeni; nazadnje bodo morda še prisiljeni, zaničevane Slované, vzlasti Ruse, na pomoč klicati.

Ako pa se vname vojska, hočejo vdariti Bolgari, da zedinijo in osvobodijo svojo domovino. Knez Bogorides, vladar Rumelije bo prepustil svoj prestol knezu Aleksandru Battenbergu, ktereга podpira Rusija, Bogorides pa si bo s tem zatajevanjem samega sebe pridobil hvalo in slavo, bolgarski narod mu tega ne bo pozabil, in kdo vé, kaj prinese prihodnost, če ne bo še enkrat vladala Bolgarijo slovanska rodovina Bogoridesov.

Gotovo je, da se zbirajo nad Turčijo črni oblaki, in da se pripravlja hud vihar, kateri bo najbrže razpihal poslopje turške države.

Mi Slovenci bomo gotovo vsi z vsemi simpatijami spremljali novo vojsko zoper našega starega sovražnika Turka, ter upamo, da se bodo naši slovanski bratje Bolgari osvobodili, da bodo ustanovili veliko in častno slovansko državo na Balkanu.

V to ime zakličemo: Bog pomози!

Izza Poljan nad Loko 18. julija. (Duh. bira, 300letnica v Idriji in še par novic.) Veliko govorjenja je učinil sklep zdajne večine deželne zboru o odpravi duhovske bire tudi po naših hribih. Vse je nezadovoljno s tem sklepom. Z davki je ljudstvo že tako preobloženo, najtežje je kmetu pa gotovo davke v denarji odrajtovati, na par mernikov žita on malo porajta, in zdaj še večina zboru menda celó misli, da mu je kaj pomagala. Jaz sem gotovo si mislil, da vsaj vsi ti liberalci — liberalci kakor „lucus a non lucendo“, ne bodo za oni predlog glasovali, ker so se mi nekteri za ljudstvo in deželo našo domačo vendar nekoliko skrbni zdeli. A zdaj lahko spoznamo, da so si kakor jajce jajcu podobni. Nihče teh liberalcev se ne zmeni za blagor našega ubogega kmeta. Upamo pa, da na višjem mestu tega sklepa ne potrdijo. Deželni namestnik g. Winkler razmere našega ljudstva dobro pozna in gotovo bo ono potrjenje odsvetoval. Prav čudno se pa gotovo že vsakemu zdi, da kranjski zbor še ni bil razpuščen, ker take reči njega prisiljena večina sklepa.

O idrijski 300letnici se je marsikaj že pisalo, posebno v „Sl. N.“, a prav zelo me mika še par vrstic dostaviti. Najprej moram povedati, da se je meni ona svečanost nekako dolgočasna zdelala. Vreme je bilo dopoldne res dolgočasno, a to nima toliko vpliva na moj čut, kot to, da je po Idriji vse preveč po nemčurstvu dišalo. Pri prvi krčmi, h kateri se pride od žirovske in tominske strani, sem bral napise le nemške. Po cesarskih poslopih so bili isto taki in nič slovenskih zastav razum na Gradu. Nobene slovenske tribojnice nisem videl na zvoniku, tudi ne na farovžu, le g. kaplan se je predrznil slovensko zastavo pri svojem stanovanjski razobesiti. Mogoče je, da je bilo

več slovenskih zastav po cesarskih poslopih. Lahko se je primerilo, da sem jih prezrl, a vendar mislim, da sem precj dobro pogledal. Sicer se pa temu ni čuditi, ker je zagrizeni nemčur g. Lipold gospodar vsi Idriji, razen neodvisnih posestnikov, trgovcev itd. On je tudi na pol paša v Idriji. Ko je bila pri tej slovesnosti pri sv. maši „glorija“, gre v žargrad in cerkveniku zapove, da naj gre na kor in reče organistu, da naj hitro orglja, in res koj je zastalo, „kredo“ je bila čisto kratka. Petja ne bom kritiziral, to vem, da so se pevci in pevke in godci veliko trudili, a nazadnje jim g. Lipold prepove produkcijo. Čudno se mi je zdelo, da je on tako predrzen, da tudi v cerkvi hoče gospodariti. Ako bo šlo tako naprej, bo prej ko ne poslal cerkvenika k g. dekanu še na prižnico, da naj govor dokonča, ako se mu bo predolg zdel. Čulo se je, da je g. Lipold po oni slavnosti hudo zbolel. Kaj, ko bi mu bila slovenska napitnica g. Winklerja kaj škodovala? On bi bil gotovo rad imel, da bi v Idriji pri slavnosti vse bilo semško, „deutsche lieder, deutsche reden, deutsches bier“ itd., a mu je spodletelo. Po privatnih hišah, kjer on ne more vzkazovati, so se razobesile le slovenske, se ve da tudi cesarske zastave, pri skupnem obedu so se govorile tudi slovenske napitnice, na večer slišale pa se le slovenske pesmi. Vse dokaže, da je Idrija na slovenski zemlji in da se zavoljo g. Lipolda in od njega odvisnih nemčurjev ne more več „nemška“ imenovati. Tudi večina mestnega zastopa je narodna. Da je bilo treba pri tolikem številu uradnikov silne agitacije, si lahko mislimo. Največ se imajo Idrijci zahvaliti g. Trevnu, prejšnjemu županu, da je zastop mestni zopet naroden, ker on je nevtrudljivo delal za blagor idrijskih rudarjev, pa si tudi njih zupanje popolnoma pridobil, da ga o priliki volitev vse ubogajo. Vendar dokler bo Lipold v Idriji, bo kaka slovesnost javalne prav veselja, zato sem sklenil, da k nobeni slovesnosti v Idriji več ne grem, dokler g. Lipold kam ne preide. Kjer nemčurji med Slovenci veselice vodijo, ni nijednega pravega veselja.

Majev in junijev dež nam je žita zboljšal, da so se zagostila in se nam zdaj dobra letina obeta.

Pred par tedni so tu vjeli nekoga, ki je bil sumljiv, da denar ponareja, a so ga menda hitro izpustili, ker se je dobro zagovarjal.

Neka komisija je v soboto zopet našo okrajno cesto pregledovala. V „Weltblattu“ nekdo priporoča oni načrt, ktereга sem jaz v nekem dopisu priporočal, da bi namreč projektirana državna cesta šla na Podgoro, Sovoden, Zujojilo, Otalež, Želin.

Ravno zdaj čujem, da je včeraj davkarski nadzornik šel čez Poljane proti Stari in Novi Oslici, da pogleda, koliko je črv škode naredil, da se poškodovanim davki odpišejo, kar se je lani in tudi prejšnja leta že zgodilo. Pred kakimi petimi tedni so se poškodovani za odpis oglasili, a zdaj so se žita tako zarastla, da se vsaj od daleč ne razloči, koliko je polje poškodovano, od blizo polje po tolikih grapah in gričih pregledati pa v nekterih urah ni mogoče. Kmetje so radovedni, kako bo letos z odpisom davkov. Prav bi bilo, da bi jih jim vsaj nekoliko odpisali, ker nekteri vsaj so močno poškodovani.

Naši sosede na Primorskem se hvalijo, da imajo posebno lepa polja. Bog daj, da bi vsi svoje pridelke srečno spravili!

Domače novice.

V Ljubljani, 22. julija.

(Deželni predsednik gosp. Winkler) se je podal v pondeljek na Dolenjsko ogledovat tiste kraje, kjer je toča pobila. Po vseh krajih, posebno v Krškem in Kostanjevci, so ga slovesno sprejemali. Danes menda se vrne nazaj v Ljubljano.

(Konfisciran) je bil v torek „Narod“ zavoljo dopisa s Ptujem, podpisanega od župnika gosp. Rajča.

(„Turški list“) zavoljo dogodbe na Šmarni gori in v torek ves divji šavs in ravs krog sebe. Najprej popade prav ljuto gosp. Alčevca, češ da je on govorico o okroglicah in plesu na Šmarni gori izmislil in po mestu trosil, ter mu žuga s tožbo, dá-si mora ta list dobro vedeti, da je bila tega Ljubljana vsa polna že predno je gosp. Alčevca v pondeljek vstal. Da bo pa ta „list za opravljanje naroda našega“ še huje vjedal se, mu bodi povedano še to, da kar smo zagotovo zvedeli, so „lieder-taflarji“ na Šmarni gori slekli premočene srajce, jih razobesili po drevju, da se posuše, potem pa na veliko strme nje gor navzočih kmetov s suknjami ogrnjeni sprehajali se po gori in da je eden tak „brezsrajčnik“ kakor „zulu kaffer“ prišel celó v gostilnico. Ali morda tudi to res ni, da svojega izleta okrajnemu glavarstvu še naznanili niso?

Posebno grdo pa napada „turški list“ gosp. Svetca, ker ga — čuj svet in strmi nad to grozno predrznostjo! — kar naravnost natolcuje, da je on s svojimi govori v deželnem zboru kranjskem provzročil žalostno dogodbo v Medvodah. Mi se nadjamo, da bo gospod Svetec takim obrekovalcem že pokazal, po čem je ričet, posebno še zato, ker je nesramni napad ná-nj ob enem tudi napad na vso narodno stranko deželnega zbora kranjskega.

(Kranjsko-tajčpanski nemškutar) gosp. Wawreczka, nek do zdaj malo znan uradnik nižje vrste, v včerajšnji „Laibacheri“ kot načelnik „lieder-taflerjev“ zahteva od „Slovenca“ in „aroda“, da naj naznanita priče za vse ono, kar sta neugodno pisala o „lieder-taflerjih“ na Šmarni gori in v Medvodah. Ker vsaj našemu vredništvu ni znano, da bi bil ta mož državnega pravdnika brič ali raznoševalec njegov, bomo za zdaj rekli le to, da postav ne pozná, in ga napotiti h kakemu hribovcu, naj mu pové, kake štiri besede ima on za sitneže; to je namreč neko vabilo ali ukaz, o katerem še nismo slišali, da bi ga bil kdo spolnil.

(Šolstvo.) Izvéstje državne višje reške v Ljubljani se ponáša s sestavkom: „Die Bergwerke im römischen Staatshaushalte“, spisal prof. dr. J. Binder. Profesorjev ali učiteljev za navadne predmete bilo je 14; učencev javnih od začetka v sedmih razredih 259, na koncu 240, Slovencev le 112. Lani se je k maturi oglasilo jih 23, in 3 so jo dodelali izvrstno; letos jih je v VII. razredu samo 23, zrelotno poskušajo so pričeli 19. tega m. — Znamnje sedanje dobe je, da so v šolskih izveštjih (se ve — vsled nekega Stremayrovega ukaza) znanstveni spisi strogo vednostni, preučeni, premalo dejanski, torej občinstvu neprebavljivi. Slovenski se v gimnazijskem in realnem že nekaj let pogrešajo. Namestujejo jih slovenske naloge iz višjih razredov, ktere se poleg nemških zvesto natiskujejo. A to ni prav in modro. Kaj veljá učenost brez dejanske koristi! Najboljša doba našim šolam je napočila, ko so po ljudskih šolah na deželi bili v izve-

stjih ali poročilih svojih jeli izdajati po domače pisane krajevne, deželne, narodske stvari. Ni dobro, da se je to odpravilo. — Kar se opazuje pri znanstvenih profesorskih spisih, to se čuti pri mnogih, vzlasti nemških nalogah, da so neprebavljive učencem in nektore celó prezgodnje ali sploh nepristojne, na pr. „Die Poesie des ländlichen protestan. Pfarrhauses; Grenzen der Menschheit; über das Duell (!); Arbeiterverhältnisse in meiner Heimat; Ueberbürdung an Gymnasien; Ali se sme reči, da je bil Prešeren atheist?“ itd. itd. — Ne le šolski nadzorniki in ravnatelji, tudi starši so s svojimi sinovi v tacih rečeh prizadeti. — Preobširne in nepotrebne so vsakoletne statistične razkaze učencev po starosti, stanovanji; razkazovanja bukev in beril ali dovršenih branj raznih klasikov; naštevanja učnih pomočkov itd. Koliko trpijo ubogi ravnatelji, in kako malokdo se briga za take reči!? Sploh pravijo, da takrat statistika povladuje, kedar višjih idej primanjkuje. Tudi bi se stroški lahko znižali. Hvalno je, kar se stori novejši čas za ubožne dijake. Da bi le povsod pravi blagoslov se dobival! Za nemščino se menda preveč nakupuje, za slovenščino premalo. Med knjižnimi darovalci slovi v realni in gimnaziji letos vrli naš g. Ivan Vilhar. Na realki je dijakov malo z odliko, v drugem in šestem razredu ni celó nobenega; tako tudi v novomeškem šestem nobenega; v ljubljanskih jih je več, v II. b. na pr. celo 11. Prihodnj. šolsko leto se prične s sv. mašo 16. septembra, novi učenci se sprejemali bodo 13. in 14., prejšnji do 15. Ker se gimnazija v Kranji prične spet s I. razredom latinskim, bodo Gorenjci na to morali se ozirati.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Umrli sta ta mesec č. gg. Tomaž Jerančič v Moravčah, in Juri Zabrezovnik v Škofji loki, oba v pokoji. R. I. P.

— Umrli je v pondeljek v Trstu znana vdova Kalistrova 75 let stara, zapustivši veliko premoženje.

— Rokopis kraljedvorski. Dokler je bil Hanka še živ, dovršila se je s prisego pred sodnijo pravda, da spominka „Zelenogorski in Kraljedvorski“ nista podvržena ali ponarejena, marveč istinita. Nedavno pa je česki profesor A. Šembera na Dunaji oglašil se v posebni knjigi zoper prvi, in za prof. Vašekom letos tudi zoper drugi staročeski spominek, češ, nekaj ga je sostavil Svoboda, nekaj Hanka, krasno spisal na pergament Linda! Kdo bi mu verjel? Ugovarjajo mu res krepko česki učnjaki na pr. dr. Gebauer in Fr. Vymazal (cf. Hlas č. 52); vendar bode preteklo še nekaj časa, da se učenim glavam poleže prizanesljiva(?) strast.

V katoliški bukvarni

v Ljubljani, stolni trg, št. 6, se dobivajo sledeče knjige:

Ant. Mart. Slomška zbrani spisi, I. del, pesmi 90 kr.

Ant. Mart. Slomška zbrani spisi, II. del, Basni, prilike, povesti 1 gld. 20 kr.

Ant. Mart. Slomška zbrani spisi, III. del, životopisi 1 gld. 30 kr.

Podučne in kratkočasne knjige:

Genovefa, povest iz starih časov, trdo vezana 35 kr.

Eustahija, povest, trdo vezana 35 kr.

Nedolžnost, povest, trdo vezana 35 kr.

Kržič, Izgledi bogoljubnih otrok, I. del, trdo vezani 40 kr.

Kržič, Izgledi bogoljubnih otrok, II. del, trdo vezani 40 kr.

Jeran L., Potovanje v sveto deželo, po zdatno znižani ceni za 80 kr.

Kuhn A., Gehet zu Josef, ein Belehrungsbuch, broschirt 35 kr.

Kuhn, Novena k svetemu Jožefu, 4 kr.

Kuhn, Sveti Jožef v Ricmanjih, broširano 6 kr.

Zupančič, Dušna pomoč, II. bukve, vezane v pol usnji 80 kr.

Zupančič, Dušna pomoč, III. bukve, vezane v pol usnji 80 kr., nevezane pa po 40 kr.

Zupančič, Dušna pomoči, 4. bukve, popolna vezano v usnje z 90 kr.

Lilija v Božjem vrtu, 4. natis, 1880, vezano v pol platno 35 kr., v usnji z zlato obrezo

Prestave najlepših himen J. Bilec, 1880 25 kr.

Zwenger, Najlepša čednost in najgrše pregrehe, vezane v platno 1 gl. 15 kr., v usnju 1 gl. 35 kr., v polplatnu 1 gld. 5 kr., v papirju 1 gld.

Abuna Soliman, Pesmi. S podobo misijonarja Knoblebarja, po zdatno znižani ceni za 60 kr.

Obrednik za cerkvenike. J. Voh. V platno vezano 15 kr.

Nauk slovenskim županom, broširano 1 gl.

Nemške nove knjige:

Aurelia oder die Märtyrer von Gorkum. Ein Roman aus der Zeit des Abfalles der Niederlande, M. Lehmann, broschirt 1 gl. 80 kr.

Heel Joseph, Die hochbegnadigte Ordensschwester Columba 84 kr.

Guidi Dr. Joh. Balt., Berufung einer jungen Protestantin zur Erkenntniss der Wahrheit, broschirt 84 kr.

Baunard, Dr. L. P. Z. Leben der ehrwürdigen Dienerin Gottes, Mutter Magdalene Sophie Barat, 2 Bände, 3 gl. 60 kr.

Fischer Engelbert, Schule Haus und Kirche, broschirt 20 kr.

Schenz, Warum Gott Mensch geworden 72 kr.

Manning, H. C. Erzbischof von Westminster, Die vier grossen Uebel unserer Tage 60 kr.

Leitfaden für Gemeindevorsteher 80 kr.

Bauordnung für das Herzogthum Krain 30 kr.

Dalje priporoča zalogo slovenskih in nemških molitvenih knjig, lepo — najlepše vezanih; potem rožne vence, svetinice, male podobice svetnikov, pa tudi podobe razne velikosti v okvirjih, oljnatega tiska ali malane. Tudi preskrbuje vse šolske knjige, muzikalije, zemljevide itd., papir in zavitke za liste z glasilko, podobno ali brez nje ter vsa knjigotržna naročila.

Katol. bukvarna

na stolnem trgu št. 6.

Za Dolenjce po toči poškodovane so darovali:

Prečast. g. Andrej Alijančič, korar stolne cerkve v Celovcu 10 gld. Čast. gosp. Andrej Pečenko, duh. pomočn. v B. . . . 5 gld.

Za pogorelece v Kamniku so darovali:

Prečast. gosp. Peter Kobal, dekan v St. Petru 5 gld.

V katoliški bukvarni

je ravnokar na svetlo prišla ter je vedno v zalogi

„Oče naš“

60 cm. visoka in 46 cm. široka podoba.

Cena 80 kr.

Predg vor in vsaka prošnja posebej je lepo izpeljana v alegoričnih podobah, ktere služijo v venec okoli tiskanih, raznobarvenih prošenj „Očenaša“. Podoba s primernim okvirjem je lep kinč za vsako sobo; ker je prva v slovenskem jeziku in cena ne previsoka, se priporoča posebno za darila o raznih prilikah.

Naročuje se in ob enem denar pošilja najcenejše po nakaznicah. (1)